

Voorwoord

Als je mijn naam googelt vind je al snel een *Volkskrant*-artikel onder de kop ‘Onopvallendste Kamerlid is Ybeltje Berckmoes-Duijndam’. Zelfs mijn familienaam ‘Duindam’ konden ze niet goed spellen, zo slecht kenden ze me in de media. Ik was slechts bekend als de vleesgeworden Haagse backbencher. *De Volkskrant* had mij destijds nog geprobeerd te bereiken voor een commentaar in het stuk, maar toen had ik al van de afdeling Voorlichting van de vvd te horen gekregen: ‘Beter niet doen.’ Meestal zei ik toch maar dingen waar ze niet blij mee waren. Bijvoorbeeld dingen die ik echt vond.

Ik was als buitenstaander in de Haagse politiek gerold en ben altijd buitenstaander gebleven. Een dochter uit een arbeidersgezin in Noordwijk, die verzeild raakte in de Haagse machinerie. Ik zou tussen die twee werelden blijven hangen.

Dit boek gaat daar over. Maar ook over hoe vol het Haagse wereldje zit met een bepaald type mensen: beroepspolitici. En hoe

wreed die met elkaar omgaan. En hoe moeilijk je het voor jezelf kunt maken als je je niet wilt aanpassen aan de heersende mores op het Binnenhof.

Maar dit boek gaat ook over de vraag hoe de macht werkt. Of, zoals mijn man Patrick, die kilometers van de politiek afstaat, het zei: ‘Je hebt macht nodig om dingen te veranderen. Maar vervolgens wordt de macht een doel op zich. Hoe werkt zoiets?’

Ik kon hem en veel andere mensen in mijn zes Haagse jaren niet uitleggen hoe het daar werkt. Op het moment dat je zelf in de Haagse *bubble* meedraait, valt het ook niet uit te leggen.

Door een bizarre loop van de politieke geschiedenis kwam juist ik, ‘het meest onopvallende Kamerlid’, op een positie terecht waarin ik het kabinet had kunnen laten vallen. In 2014 waren Selçuk Öztürk en Tunahan Kuzu uit de PvdA-fractie gestapt. In 2015 was Johan Houwers uit de VVD-fractie gezet. Toen had de coalitie nog maar een meerderheid van één zetel. Eind 2016 stapte ook nog eens Jacques Monasch uit de PvdA-fractie.

Niet lang voordat Monasch uit de PvdA-fractie zou stappen, kwam ik hem tegen bij de galaopening van het theaterseizoen bij het Nationaal Ballet in de Amsterdamse Stopera. We hadden als Kamerleden prachtige plaatsen gekregen. Monasch en ik wisten van elkaar dat we allebei niet zouden doorgaan in de Kamer na de volgende verkiezingen. We hadden het erover hoe weinig lol we er nog in hadden om in de fractie te zitten. We waren er ook achtergekomen dat het voor ons onmogelijk was geweest om van binnenuit iets te veranderen.

Ooit had ik daar anders over gedacht. Ik weet nog goed dat ik in de plenaire zaal een kort kennismakingsgesprekje had met

Jolande Sap, die korte tijd fractievoorzitter van GroenLinks was. Ik zei haar toen dat ik van binnenuit het sociale hart van de vvd tot leven wilde brengen. Zij zei toen: ‘Van binnenuit veranderen? Dan kies je wel de moeilijkste weg.’

Daar bleek ze helemaal gelijk in te hebben. Sterker nog: het was niet moeilijk, het was onmogelijk.

Overigens kwam het geen moment in me op om het kabinet te laten vallen. Ik wilde dat het kabinet de rit uit zou zitten. Het was de afgelopen tien jaar veel te vaak voorgekomen dat een kabinet voortijdig viel. Zoveel onrust om niets, dat kan nooit in het landsbelang zijn. Maar wat ik me nooit realiseerde, was hoe belangrijk de rol van de beeldvorming in de Nederlandse politiek is geworden. In mijn jaren in de vvd-fractie heb ik de macht van de afdeling Voorlichting steeds meer zien groeien. Op een gegeven moment was het niet meer de verpakking van de inhoud, maar was de verpakking bijna de inhoud geworden. Door de afdeling Voorlichting werden de vvd-Kamerleden gekneed en het veld in gestuurd. Maar als het dan mis ging, dan was het voor je eigen rekening. Voorlichting zei het letterlijk: ‘Voorlichting loopt met u mee tot het ravijn, maar we springen niet.’ ❀